

Velkommen til menneskets utvikling!

Ta gjerne med notatbok og skrivesaker for å svare på spørsmålene under.

Hvordan har vi blitt til?

I denne salen vises menneskets utvikling langs midtgangen. Utstillingen starter med halvapen Ida (nærmest inngangsdøra til salen) og avslutter med neandertaleren i motsatt ende. Bruk ca. 5 minutter på hvert spørsmål.

Elevoppgaver

Fellesoppgave

Sted: **Start i første etasje, andre sal. Foran treet.**

Aktivitet: **Diskuter to og to.**

Spørsmål: **Hva tror dere gjør mennesker forskjellige fra andre dyr? Tilhører vi en gruppe av dyr?**

1

Sted: **"Ida" fossilet - *Dariwnius masillae***

Info: Fossilet "Ida" er det best oppbevarte fossilet av en primat som er kjent. En primat er et pattedyr med gripehender og framoverrettede øyne, som aper og mennesker.

Aktivitet: Se på hendene og føttene til Ida og sammenlign med andre dyr som klatrer i trær som ekorn og fugler.

Spørsmål: **Hva skiller primater som Ida fra andre pattedyr? Hvordan kom "Ida" seg opp i trærne? Hvilke fordeler er det å bo i trær i forhold til å leve på bakken?**

2

Sted: **Lucy (skjelett og modell)**

Info: Skjelettet til Lucy (*Australopithecus afarensis*, avstøpning) er det mest kjente fossilet av våre forfedre.

Aktivitet: Sammenlign Lucy med apekattmodellen i treet bak dere. Diskuter med i gruppa og noter noen stikkord.

Spørsmål: **Hva skiller Lucy fra apekatter (som for eksempel "Ida" i treet)?**

3

Sted: Hodeskaller av apemennesker (monter bak Lucy)
Info: Avstøpninger av funn av forskjellig typer apemennesker

Aktivitet: Sammenlign hodeskallene i monteret

Spørsmål: Er alle disse hodeskallene fra samme art? Hva kan gjøre at de er så forskjellige?

4

Sted: Turkana-gutten (skjelett) og moren hans (modell)
Info: Turkana-gutten var en ung huleboer (*Homo erectus*) og kunne lage bål.

Aktivitet: Sammenligne skjelettene til Turkanagutten og Lucy (bak dere). Se på oppgave 2 for å hjelpe dere å finne Lucy.

Spørsmål: Hvorfor ble Turkana-gutten så mye større enn Lucy? Hvorfor er kroppene så forskjellige?

5

Sted: Håndøkser (monter til høyre for Turkana-gutten)
Info: Avstøpning av typiske håndøkser av acheuléen-typen, typisk for *Homo erectus*.

Aktivitet: Tenk på hvordan en slik håndøkse hadde kjentes ut i hånda. Er den tung? Lett? Enkel å bruke?

Spørsmål: Det er funnet tusenvis av slike håndøkser, men vi vet ikke helt hva de ble brukt til. Hva tror dere? Ville dere klart å lage en tilsvarende håndøkse?

6

Sted: Neandertaleren (skjelett og modell)
Info: Neandertalere (*Homo neanderthalensis*) utviklet seg under istidene i Europa.

Aktivitet: Sammenlikne dere selv med skjelettet til neandertaleren.

Spørsmål: Hvem er høyest? Hvem har vært sterkest? Har dere noen forslag til hvorfor?

Avsluttende spørsmål (felles):

Hvilke endringer i menneskets utvikling tror dere var viktigst for at mennesker skulle overleve? Hvorfor?